

4.Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Konu Özetleri

5.Ünite : Din ve Temizlik 1.Bölüm : İslam Dini ve Temizlik

Temizlik; kişinin her türlü kirden arınması, kalbinin ve dış görünümünün temiz olması demektir. İslam dininde temizlik, taharet kavramı ile ifade edilir. Taharet; beden, elbise ve çevre temizliğini, abdest ve boy abdesti almayı, maddi ve manevi her türlü kirden arınmayı ifade eder.

Temiz olmak, sağlıklı yaşamamıza katkı sağlar. Bunun yanı sıra Allah'ın (c.c.) sevgisini kazanmamıza da vesile olur. Çünkü yüce dinimiz İslam, temizliğe büyük önem vermiş ve Müslümanlardan temiz olmalarını istemiştir. Kur'an-ı Kerim'de, Yüce Allah'ın (c.c.) temiz kullarını sevdiği belirtilmiştir. Bu konuyla ilgili bir ayette Rabbimiz (c.c.), "... Şüphesiz Allah, tövbe edenleri ve temizlenenleri sever." buyurmuştur. Hz. Muhammed (s.a.v.) ise bir hadisinde, "Temizlik imandandır." buyurarak dinimizin temizliğe verdiği önemi ifade etmiştir.

İslamiyet, temizliği bazı ibadetlerin de ön şartı saymıştır. Örneğin dinimize göre namaz kılmak isteyen kişi, öncelikle abdest alarak temizlenmelidir. Bu konuyla ilgili olarak Yüce Allah (c.c.), Kur'an-ı Kerim'de şöyle buyurmaktadır: "Ey iman edenler! Namaz kılmaya kalktığınız zaman yüzlerinizi, dirseklerinize kadar ellerinizi yıkayın; başlarınızı mesh edip topuklara kadar ayaklarınızı da (yıkayın)..." Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) de "Cennetin anahtarı namaz, namazın anahtarı temizliktir..." buyurarak namaz için abdest almanın gerekliliğine işaret etmiştir. Ayrıca namaz kılınacak yerin ve elbiselerin temiz olması da namazın şartları arasında yer almaktadır.

Abdest nasıl alınır?

Eûzü besmele çekip abdest almaya niyet edilir.

Eller bileklere kadar yıkanır.

Ağza üç kez su alınır ve ağız çalkalanır.

Burna üç kere su verilir ve burun temizlenir.

Yüz, alından çene altına kadar üç kere yıkanır.

Kollar dirseklerle birlikte üçer defa yıkanır.

Baş, kulaklar ve boyun ıslak elle sıvazlanır. Buna **mesh etmek** denir. Abdest alırken başın en az dörtte biri ıslak elle mesh edilir.

Ayaklar topuklarla beraber yıkanır.

Dinimize göre Kâbe'yi tavaf ibadetini yerine getirmek isteyen kişi, abdest alıp temizlenmelidir. Ayrıca Kur'an okumak isteyen kişinin abdest alması da dinimizce emredilmiştir.

Temizlik, sadece bedenimizi, elbiselerimizi ve çevremizi temiz tutarak görünen kirlere arınmaktan ibaret değildir. Bunların yanı sıra duygu ve düşüncelerimizin de temiz olması gerekmektedir. Buna iç temizliği, kalp temizliği ya da manevi temizlik denir. Duygu ve düşünceleri temiz olan insanın bu durumu, davranışlarına da yansır. Çünkü insanların davranışlarını, düşünceleri ve duyguları yönlendirir. Dolayısıyla çevresindekilere ve hayata olumlu bakan, güzel ve temiz düşünceli insanların davranışları da güzel olur. Güzel davranışlarda bulunmaya önem veren; dürüstlük, kibarlık, anlayışlılık, affedicilik, yardımseverlik vb. özelliklere sahip insanlar da temiz insan olarak nitelendirilir.

Manevi temizliğe önem veren insanların en önemli özelliklerinden biri, dürüst ve güvenilir olmalarıdır. Dürüstlük, ahlaklı kişide bulunması gereken en önemli özelliklerdendir. Dürüst insan; sözlerinde, iş ve davranışlarında doğruluğa önem verir. Zarar göreceğini bilse dahi doğruluktan ayrılmaz. Hiç kimseyi aldatmaz, işlerinde hile yapmaz. Verdiği sözleri yerine getirir ve tutamayacağı sözleri vermez. Kendisine emanet edilen şeyleri korumaya özen gösterir. Bütün bu özellikleri sebebiyle de dürüst insanlar, güvenilirlerdir. Başkaları tarafından sevilir ve sayılırlar. İnsanlar, onlardan kendilerine bir zarar gelmeyeceğinden emindirler. Yüce Allah (c.c.) da böyle kullarını sever ve onları ödüllendirir.

İslamiyet, dış temizliğe olduğu gibi iç temizliğe de büyük önem vermektedir. Peygamber Efendimize (s.a.v.) ilk gelen vahiylerden biri, "Elbiseni tertemiz tut ve kötü şeyleri terk et." şeklindedir. Bu ayetler, Peygamberimizden (s.a.v.) hem maddi hem de manevi temizliğe önem vermesini istemektedir. Kur'an-ı Kerim'de yer alan pek çok ayette; insanlara karşı dürüst ve güvenilir olmak, verilen sözleri yerine getirmek, emanetleri korumak emredilmektedir. Örneğin bir ayette, "...Verdiğiniz sözü de yerine getirin. Çünkü verilen söz, sorumluluğu gerektirir." buyrulmaktadır. Başka bir ayette de "...Birbirinize bir emanet bırakırsanız, emanet bırakılan kimse, emaneti sahibine versin ve (bu hususta) Rabb'i olan Allah'tan korksun..." buyrulması emanetlerin korunması gerektiği belirtilmektedir.

Sevgili Peygamberimiz (s.a.v.) birçok hadisinde manevi temizliğin önemini vurgulamış; insanlara doğruluktan ayrılmamayı, dürüst ve güvenilir olmayı tavsiye etmiştir. Örneğin bir hadisinde şöyle buyurmuştur: "Doğruluğa yapışın, ondan ayrılmayın, çünkü doğruluk iyiliğe, iyilik de cennete iletir... Yalandan kaçının, çünkü yalan kötülüğe götürür, kötülük de cehenneme iletir..."

Ünlü düşünür Hacı Bektaş Veli de bir sözünde, "Bir şişe içine pis bir şey konulup ağzı kapatılsa dışı ne kadar temizlenirse temizlensin içi kirli kalmış olur." diyerek iç ve dış temizliğe birlikte önem verilmesi gerektiğini belirtmiştir.

4.Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Konu Özetleri

5.Ünite : Din ve Temizlik

2.Bölüm : Bedenimi ve Giysilerimi Temiz Tutarım

Beden temizliği denilince akla öncelikle el ve yüz temizliği gelir. Ellerimiz ve yüzümüz, gün içinde çok çabuk kirlenir. Bundan dolayı hem ellerimizi hem de yüzümüzü sık sık yıkamalıyız. Mikroplar, temiz olmayan ortamlarda ürer. Musluklar, kapı kolları, merdiven korkulukları, meyve ve sebzeler gibi günlük hayatta kullandığımız veya dokunduğumuz pek çok şeyde çeşitli mikropların barınması mümkündür. Çevremizdeki eşyalara dokunduğumuzda veya kirli ortamlarda bulunduğumuzda mikroplar vücudumuza bulaşır ve bu da hastalanmamıza sebep olabilir. Bu sebeple günlük hayatımızda temizliği bir alışkanlık hâline getirmeli, ellerimizi sık sık yıkamalıyız.

Beden temizliği hakkında dikkat etmemiz gereken konulardan biri de tırnak temizliğidir. Tırnak temizliği, el ve ayak temizliğinin tamamlayıcı ögesidir. Bizler bunun bilincinde olmalı, tırnaklarımızı düzenli aralıklarla kesmeliyiz. Uzamış tırnakların; ağız, burun ve göz ile temas edebileceğini unutmamalıyız. Tırnaklarımızı sürekli bakımlı ve temiz tutmalıyız.

Kişisel temizliğin en önemli parçalarından biri de banyo yapmaktır. Banyo yapmak, beden sağlığımız için çok önemlidir. Çünkü toz, kir ve ter derimizin gözeneklerini kapatır. Yapacağımız banyo ise gözenekleri açar ve bizi rahatlatır. Dinimize göre özellikle cuma günleri boy abdesti alıp banyo yaparak temizlenmek sünnettir. Yani Peygamberimizin (s.a.v.), yaptığı ve bizlere de tavsiye ettiği güzel bir davranıştır. Peygamberimiz (s.a.v.) bu konuyla ilgili bir hadisinde şöyle buyurmuştur: "Her yedi günde (en az) bir (kez) yıkanmak, Allah'ın her Müslüman üzerindeki hakkıdır."

Saçların bakımlı ve temiz tutulması da beden sağlığımız açısından önem taşır. Bu sebeple saçımızın temiz ve bakımlı olmasına özen göstermeliyiz.

Ağız ve diş temizliğine de önem vermeliyiz. Dişlerimizi günde en az iki kez fırçalamalıyız. Diş fırçamızı üç ya da dört ayda bir değiştirmeliyiz. Düzenli aralıklarla dişlerimizi diş hekimine kontrol ettirmeliyiz. Peygamberimiz (s.a.v.), ağız ve diş sağlığına büyük önem vermiştir. Ağızını ve dişlerini, ucunu fırça hâline getirdiği misvak denilen bir ağaç parçasıyla sık sık temizlemiştir. "Ümmetime zor gelmeyeceğini bilseydim her abdestten önce misvak kullanmalarını emrederdim." buyurmuştur. Başka bir hadisinde de "Misvak kullanınız. Çünkü misvak ağız temizler, Allah'ın rızasını kazandırır." buyurarak ağız ve diş sağlığına önem vermemizi istemiştir.

Giysiler, vücudumuzla doğrudan temas hâlinedir. O hâlde bedenimizin temizliğine olduğu gibi elbiselerimizin temiz olmasına da özen göstermeliyiz. İç çamaşırlarımızı sık sık, mümkünse her gün değiştirmeliyiz. Dış giysilerimizi temiz ve özenli kullanmalıyız. Okuldan gelince elbiselerimizi askıya asmalı ve günlük kıyafetlerimizi giymeliyiz. Pis, mikrop barındıran ortamlarda oynamamalıyız. Ayakkabılarımızın her zaman boyalı ve temiz olmasına önem vermeliyiz.

İslamiyet, elbise temizliğine büyük önem vermiştir. Sevgili Peygamberimize (s.a.v.) ilk gelen ayetlerden biri, giysilerin temiz tutulmasıyla ilgilidir. Bu ayette Hz. Muhammed'e (s.a.v.) ve onun şahsında tüm Müslümanlara hitaben, "Elbiseni tertemiz tut." buyrulmuş ve giysilerin temiz tutulması emredilmiştir. Başka bir ayette de Allah (c.c.), "Ey âdemoğulları! Her mescitte ziynetinizi takının (güzel ve temiz giyinin). Yiyin için fakat israf etmeyin. Çünkü o, israf edenleri sevmez." buyurarak temiz ve güzel giyinmeyi tavsiye etmiştir.

Hz. Muhammed (s.a.v.), elbiselerinin temiz olmasına önem verir, saçını ve sakalını temiz tutardı. İnsanların yanına kıyafeti, saçları dağınık hâlde çıkmazdı. Bir gün Peygamberimiz (s.a.v.), Mescid-i Nebi'de iken saç, sakalı birbirine karışmış, kötü görümlü bir kişi onu ziyarete gelmişti. Peygamber Efendimiz (s.a.v.) onu, dışarı çıkıp kendisine çekidüzen vermesi konusunda uyarmış, o kişi de derhâl bunu yerine getirmiştir. Dönüp geldiğinde ise Hz. Peygamber (s.a.v.) şöyle buyurmuştur: "Sizden birinizin o şekilde karmakarışık gelmesinden, böylesi daha iyi değil mi?"

4.Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Konu Özetleri

5.Ünite : Din ve Temizlik

3.Bölüm : Evimi ve Okulumu Temiz Tutarım

Günümüzün büyük bir bölümünü, evimizde ve okulumuzda geçiririz. Evimizde aile bireylerimizle birlikte yaşarız. Okulumuzda ise arkadaşlarımızla birlikte eğitim görürüz. Gerek evimizi gerekse okulumuzu temiz tutmak; sağlığımız, huzurumuz, mutluluğumuz ve başarımız açısından büyük önem taşımaktadır.

Evimizin temiz ve düzenli olması için ailede yaşayan herkese görev ve sorumluluk düşmektedir. Bizler bunun bilincinde olmalıyız. Evimizin temiz olması ve temiz kalması için üzerimize düşen sorumlulukları yerine getirmeliyiz. Yatağımızı toplamalı, odamızı sık sık havalandırmalıyız. Kirlenen çamaşırlarımızı kirli çamaşır sepetine atmamız. Okuldan gelince okul giysilerimizi katlamalı veya askıya asmalı, dolabımıza yerleştirmeliyiz. Evimizin tuvalet, lavabo, salon, balkon vb. bölümlerini kirletmemeli; buraları temiz kullanmalıyız. Evimizin temiz, tertipli ve düzenli olması konusunda aile bireylerimize yardımcı olmalıyız.

Okulumuz, bizim âdeta ikinci evimizdir. Gün içinde zamanımızın çoğunu burada geçiririz. Okulumuzda eğitim görür; bilgi, görgü ve kültürümüzü artırırız. Arkadaşlarımızla zaman geçirir, onlarla oyunlar oynarız. Okulumuzun temiz olması, başarımızı arttırdığı gibi huzurlu ve mutlu olmamızı da sağlar. Bu sebeple okulumuzun temizliği için üzerimize düşen sorumlulukları bilmeli ve bunları yerine getirmeye önem vermeliyiz.

Sınıfımızı temiz tutmalıyız. Çöpleri çöp kutusuna atmamız. Sınıfta koşmamalıyız. Masalarımızı, sıralarımızı özenli ve tertipli kullanmalıyız. Bunları çizmemeli, üzerine yazı yazmamalıyız. Böyle yapanları gördüğümüzde onları uyarmalıyız. Okulumuzun tuvalet, lavabo, spor salonu, kütüphane, kantin vb. bölümlerini de kullanırken dikkatli davranmalıyız. Buraları kirletmemeli, okul eşyalarına zarar vermemeliyiz.

Okulumuzun bahçesini kullanırken duyarlı davranmalıyız. Bahçeye çöp, yiyecek atıkları vb. şeyler atmamalıyız. Okul bahçesindeki çimlere ve ağaçlara zarar vermemeliyiz. Okulumuzu kirletmenin başkalarının hakkına saygısızlık olduğunu, bunun da dinimizde günah olduğunu unutmamalıyız.

4.Sınıf Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Konu Özetleri

5.Ünite : Din ve Temizlik
4.Bölüm : Çevremi Temiz Tutarım

Çevre, en genel anlamıyla insanların ve diğer canlıların içinde yaşadığı ortam şeklinde tanımlanabilir. Evimiz, çalışma ortamımız, sokağımız, mahallemiz çevre kavramı içine girer. Bunun yanı sıra yaşadığımız şehir, ülke, bölge hatta tüm dünyayı çevre kavramının içine dâhil edebiliriz.

İçinde yaşadığımız doğada olağanüstü bir denge, mükemmel bir ölçü ve uyum vardır. Bu ortam, insanın ve diğer canlıların hayatını sağlıklı bir biçimde sürdürmesi için en uygun şekilde, Allah (c.c.) tarafından yaratılmıştır. Doğal dengeyi meydana getiren zincirin halkalarında oluşan kopmalar, zincirin tümünü etkilemektedir. Bu da doğadaki dengenin bozulmasına sebep olmakta ve çevre sorunlarına yol açmaktadır. Doğaya zarar verilmesi, tabiattaki dengenin bozulması, insanların ve diğer canlıların hayatını olumsuz etkilemektedir. Bu sebeple çevrenin temiz tutulması ve korunması hem insanlar hem de diğer canlılar için büyük önem taşımaktadır.

İslamiyet, çevrenin temiz tutulmasına ve korunmasına büyük önem vermiştir. Kur'an-ı Kerim'de yer alan bir ayette, "Göğü Allah yükseltti ve mizanı (dengeyi) o koydu. Sakın dengeyi bozmayın." buyrulmuş ve insanlar, doğal dengeyi bozmamaları konusunda uyarılmıştır. Hz. Peygamber (s.a.v.) de çevrenin temiz tutulması ve korunması konusunda insanlara gerekli uyarıları yapmıştır. Bir hadisinde, "Allah güzeldir ve güzeli sever, cömerttir ve cömerti sever, kerimdir ve kerimi sever, temizdir ve temizi sever. Evlerinizin çevresini temizleyin..." buyurmuştur.

Çevrenin kirlenmesi, dinimize göre kul hakkı yemektir ve günahtır. Örneğin çöplerini yola atan; ormanları, akarsuları, piknik alanlarını ve denizleri kirleten kişi, başkalarının hakkını yemiş olur. Aynı şekilde fabrikasındaki zararlı gazların havaya karışmasına sebep olan, iş yerinin etrafını atık maddelerle kirleten kişi, diğer insanlara karşı haksızlık yapmış ve kul hakkı yemiş olur. Kul hakkı ise dinimize göre Allah'ın (c.c.) asla affetmeyeceği büyük bir günahtır.

Bizler, cennet gibi bir vatanda yaşıyoruz. Vatanımız; dağları, denizleri, akarsuları, ormanları vb. doğal güzellikleriyle âdeta cennetten bir köşedir. Bizler, böyle bir vatanda yaşamamanın bir nimet olduğunu unutmamalıyız. Vatanımızı sevmeli ve korumalıyız. Ülkemizin doğal güzelliklerinden yararlanırken özenli olmalıyız. Denizlerimizi, akarsularımızı, yaşadığımız çevreyi kirlletmemeliyiz. Buraları kirletenleri güzel bir dille uyarmalıyız.

İnsanların karşı karşıya kaldığı çevre sorunlarından bazıları şunlardır:

- Hava, su ve topraklarımızın her geçen gün artan oranlarda kirlenmesi ve önemli bir kısmının kullanılamaz hâle gelmesi
- Özellikle büyük şehirlerin ve sanayi bölgelerinin çevre kirliliği sebebiyle yaşanamaz hâle gelmesi
- Ozon tabakasının delinmesi
- Yerkürenin giderek ısınması
- Kanseri ve benzeri hastalıkların artması
- Doğal kaynakların hızla tüketilmesi